

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 3.
ISSN 2307-2105*



Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.5>

УДК: 334.722.24:330.341.1:004.9

С. М. Ілляшенко,

д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин, Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»;

д-р хабілітований, професор,

Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5484-9788>

Ю. С. Шипуліна,

д. е. н., професор, професор кафедри маркетингу, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8133-578X>

Н. С. Ілляшенко,

д. е. н., професор, професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1426-1215>

ОЦІНЮВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СТАРТАП-ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ ЯК ДРАЙВЕРА ІННОВАЦІЙНОГО ЗРОСТАННЯ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

S. Illiashenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Business Economics and International Economic Relations, National Technical University

«Kharkiv Polytechnic Institute»;

Doctor habilitated, Professor,

Professor of the University of Economics and Humanities, Bielsko-Biala, Poland

Yu. Shypulina,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Marketing, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»

N. Illiashenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Business Economics and Administration,

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenka

ASSESSMENT OF THE PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE STARTUP INDUSTRY OF UKRAINE AS A DRIVER OF INNOVATIVE GROWTH IN THE DIGITAL ECONOMY

Статтю присвячено оцінюванню перспектив розвитку стартап-індустрії України як драйвера інноваційного зростання в цифровій економіці. Визначено порядок взаємовідносин і взаємодії стартап-індустрії та стартап-екосистеми країни з міжнародним бізнес-середовищем. Визначено і обґрунтовано сильні і слабкі сторони стартап-екосистеми України, а також створені міжнародним бізнес-середовищем можливості і загрози для розвитку стартап-індустрії країни. Методом SWOT-аналізу (авторська версія) визначено пріоритетні напрямки розвитку стартап-індустрії України в цифровій економіці для реалізації яких є зовнішні і внутрішні умови. Деталізовано сутність обраних пріоритетних напрямів розвитку стартап-індустрії України у секторальному розрізі, показано роль національної стартап-екосистеми у сприянні розвитку виділених секторів.

Обґрунтовано перспективи ряду секторів стартап-індустрії стати драйверами інноваційного розвитку галузей національної економіки на засадах цифровізації. Окреслено і деталізовано загрози для обраних пріоритетних напрямів розвитку, зазначено способи протидії загрозам.

The article is devoted to the assessment of the prospects for the development of the startup industry of Ukraine as a driver of innovative growth in the digital economy. The manner of the relationship and interaction of the startup industry and the startup ecosystem of the country with the international business environment is determined. It is shown that the assessment of the prospects and the selection of priority areas for the development of the national startup industry should be carried out taking into account its relationships and interaction with the national startup ecosystem and the international business environment. The strengths and weaknesses of the startup ecosystem of Ukraine are determined and substantiated, as well as the opportunities and threats created by the international business environment for the development of the startup industry of the country. Using the SWOT analysis method (author's version), an assessment was made by a verbal-numerical scale of the degree of influence of the strengths and weaknesses of the national startup ecosystem of Ukraine on the prospects for realizing opportunities and countering threats in the international business environment. The assessment was carried out both in terms of the impact of individual indicators of strength and weakness and in terms of their complexes. This made it possible to determine the priority areas of development of the startup industry of Ukraine in the digital economy, based on external and internal conditions. The essence of the selected priority areas of development of the startup industry of Ukraine in a sectoral context is detailed, the role of the national startup ecosystem in promoting the development of selected sectors is shown. The prospects substantiated for a number of sectors of the startup industry, primarily MilitaryTech and DeepTech turn them to become drivers of innovative development of industries of the national economy on the basis of digitalization. Innovative developments in the indicated

sectors initiated a radical modification of existing ones and the creation of new industries of the national economy. Threats to selected priority areas of development are outlined and detailed, and ways to counter threats are indicated. The results obtained form the information and analytical support for the organizational and economic mechanism for managing the development of the startup industry of Ukraine, which is considered a driver of innovative growth of the national economy in the conditions of technological transformations and turbulence caused by the fourth industrial revolution and digitalization.

Ключові слова: *стартап-екосистема, стартап-індустрія, міжнародне бізнес-середовище, інноваційний розвиток, четверта промислова революція, цифрова економіка.*

Keywords: *startup ecosystem, startup industry, international business environment, innovative development, fourth industrial revolution, digital economy.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. З початку ХХІ ст. відбувається інтенсивне формування цифрової економіки, яке ініційоване інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) четвертої промислової революції (ІР4.0). Визначальною рисою цифрової економіки є цифровізація різних сфер людської діяльності і перенесення їх у мережу інтернету. В наш час цифрові технології ІР4.0 є одним з головних факторів конкурентоспроможності на міжнародних і національних ринках. Країни, що є лідерами цифрових трансформацій національних економік, займають міцні позиції на міжнародних ринках, відзначаються високими темпами економічного зростання і рівнем добробуту їх населення. В Україні інноваційні цифрові технології забезпечили функціонування і розвиток національної економіки і державних інституцій України в умовах COVID-19 і війни. За 2020-2024 рр. відбулося зростання на 21 позицію індексу цифрової

готовності України NRI [1, с. 45]. Втрата у війні значної частини економічного потенціалу України спричинила пошук стратегій її повоєнного відновлення і зростання. Зважаючи на закладені IP4.0 тенденції щодо інтелектуалізації і цифровізації сучасної економіки, турбулентність процесів її формування, наявність значних напрацювань і успішного досвіду цифрових трансформацій економіки України [2], ці стратегії повинні вкладатися у русло концепції інноваційного розвитку на засадах цифровізації. Світова практика свідчить, що в умовах технологічних трансформацій IP4.0 важливою передумовою інноваційного зростання національних економік є розвиток стартап-екосистем і стартап-індустрії. Відповідно, актуалізується проблема пошуку шляхів використання потенціалу українських стартапів як основи інноваційного зростання на засадах цифровізації національної економіки, її галузей, окремих бізнес-структур. Її вирішення дозволить підвищити ефективність формування і реалізації стратегій повоєнного відновлення і інноваційного розвитку України в цифровій економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку стартап-екосистем і стартап-індустрії, визначення ролі і місця стартапів у забезпеченні інноваційного розвитку тощо досліджується у роботах багатьох науковців. Дума О.І., Завтура К.О. [3] проаналізували основні підходи до визначення складу і структури екосистеми стартапів, за результатами аналізу дослідили роль і порядок взаємодії елементів у розвитку стартап-екосистеми. Розглянули досвід країн ЄС і Великобританії щодо забезпечення розвитку їх національних стартап-екосистем. Обґрунтували можливості та доцільність поширення європейського досвіду для розвитку української стартап-екосистеми. Трофименко О.О., Іляш О.І. [4] виконали компаративний аналіз світових тенденцій розвитку стартапів. Ними відзначено роль стартапів як основи становлення інноваційного підприємництва. Проаналізовано зміни світової структури стартапів за сферами діяльності протягом 2022–2023 рр. Окреслено основні проблеми розвитку стартап-індустрії. Встановлено помітне зростання позитивного впливу на розвиток стартапів сучасних

технологій віддаленої роботи. Троц І.В., Дзюбко В.В. [5] розглядають стартапи як прогресивну організаційну форму інноваційного підприємництва, що відіграє важливу роль у формуванні інноваційної моделі розвитку економіки. Визначили особливості та перспективи розвитку українських стартапів. Ткаченко А., Воронін Д. [6] виконали аналіз існуючих підходів до оцінювання інноваційного потенціалу стартапів, уточнили критеріальну базу та удосконалили методичні засади його діагностики. Хаустов М.М. [7] показав, що стартапи стають однією з основних рушійних сил науково-технічного прогресу, особливо в сфері економіки в якій відбуваються структурні трансформації. Зазначає доцільність розвитку стартап-екосистеми в Україні, що сприятиме формуванню бази повоєнного відновлення її економіки. Грицишен Д., Абрамова І. [8] дослідили роль високотехнологічних стартапів у глобальній економіці і їх вплив на інноваційний розвиток та конкурентоспроможність країн світу. Зокрема, проаналізували розвиток стартап-екосистеми України, а також досвід низки країн, що є лідерами інноваційного зростання. Показали, що стартапи є драйверами розвитку сучасної економіки, активно впливають на інноваційний розвиток країн в умовах глобалізації і цифровізації. Архипова Є.О., Пилипів І.В. [9] обґрунтували, що умовах глобалізації та цифрової трансформації стартапи та стартап-екосистеми є одним з головних факторів інноваційного розвитку економіки. Виконана класифікація стартапів, виділено основні етапи їх життєвого циклу. Визначено характеристики стартап-екосистеми України, зазначено її позиції у світових рейтингах. Михайленко О.Г., Пашенко О.В. [10] дослідили основні тенденції, перспективи та бар'єри розвитку стартапів у міжнародному бізнес-середовищі. Проаналізували вплив стартапів на міжнародний бізнес, зазначили особливості розвитку стартапів в умовах міжнародної конкуренції і цифровізації економіки. В роботі Демчишак Н.Б., Хильченко М.О. [11] виконано аналіз особливостей розвитку стартап-екосистеми України в цифровій економіці. Обґрунтовано доцільність державної підтримки

українських стартапів. Акцентовано увагу на сприянні розвитку ІТ галузі як основи стартап-екосистеми та модернізації структури національної економіки. Ситник Н., Пермінова С., Чупріна М. [12] проаналізували тенденції розвитку українських стартапів в умовах війни і порівняли їх з довоєнним періодом. Показали, що стартап-індустрія, як і сфера ІТ, стабільно зростає, що сприяє інноваційному розвитку. Серед основних тенденцій в стартап-індустрії відзначено: релокацію частини стартапів; зміну напрямів діяльності відповідно до потреб воєнного часу; зростання частки ветеранів війни і жінок у командах стартапів; інтеграція з міжнародними партнерами; зростання ролі держави тощо. Раделицький Ю., Ременяк А., Тимків Н. [13] показують, що стартапи є різновидом інноваційного підприємництва, вони також є важливим чинником повоєнного відновлення економіки України в руслі концепції інноваційному розвитку. Дослідили розвиток стартап-екосистеми України, зазначили її позиції у світових рейтингах. Проаналізували стан фінансування українських стартапів, надали пропозиції щодо удосконалення фінансового регулювання їх розвитку. Жебровська В., Соколова Д., Шпак О. відзначили [14], що стартапи відіграють важливу роль у розвитку інноваційної економіки України, стимулюючи НТП, економічне зростання та інтеграцію країни у світову економіку. Зазначають, що завдяки високому потенціалу у сфері ІТ, підтримці інвесторів та урядових ініціатив Україна має шанси стати одним з центрів інновацій у Східній Європі. Наявність не лише європейських, а і глобальних перспектив української стартап-індустрії зазначають і практикуючі фахівці. Зокрема, CEO відомої стартап-студії зазначає [15], що більшість українських стартапів орієнтовані на технологічні інновації, які здатні забезпечити потреби глобального ринку. Це свідчить про перспективи високих прибутків для інвесторів в українські стартапи, робить привабливим інвестування в їх розвиток і масштабування. Він зазначає, що українські стартапи показали високу ефективність у сфері військових технологій, вони у перспективі можуть бути трансформованими (аналогічно практиці Ізраїлю та ін. країн)

для комерційного використання у інших (цивільних) сферах. Chen P., Yan Z., Wang P. [16] показали, що розвиток цифрової економіки в містах Китаю сприяв дохідності стартапів, цифрова економіка полегшила підприємствам отримання зовнішньої підтримки. Обґрунтували, що важливим каналом, через який цифрова економіка сприяє розвитку стартапів, є підтримка ресурсних послуг з боку бізнес-інкубаторів, зокрема тих, що стосуються: капіталу, технологій, людські ресурсів та знань. Colombelli A. та ін. [17] дослідили взаємозв'язок між доступністю цифрових знань, а також розвитком цифрових навичок у регіонах Італії з обсягами створених у них цифрових інноваційних стартапів. Показали, що це є значущим для створення цифрових інноваційних стартапів на рівні провінції, тобто зазначені характеристики місцевих стартап-екосистем впливають на створення цифрових інноваційних стартапів. Feng, L. та ін. [18] розвинули підхід до реалізації революційних інновацій стартапів шляхом їх оперативної адаптації до мінливих ринкових умов, що забезпечується цифровими технологіями. Показали, що цифрові технології дозволяють організаціям-інноваторам створювати і впроваджувати революційні інновації в мінливих умовах зовнішнього середовища, забезпечуючи адаптаційні можливості. Braun, S., Suoranta M. [19] дослідили підтримку бізнес-інкубаторами стартапів за допомогою інноваційних бізнес-моделей, які розглядаються як стратегічні зміни в створенні, надаванні та отриманні цінності. Розкрили важливість задоволення психологічних потреб підприємців в інкубаторах. Показали, що інкубатори, надаючи емоційну підтримку, можуть створити позитивне психологічне середовище, допомагаючи підприємцям долати їх страхи та адекватно реагувати на виклики.

Аналіз літературних джерел, що стосуються розвитку стартап-екосистем і стартап-індустрії, визначення перспектив стартапів для забезпечення на їх базі інноваційного розвитку національної економіки виявив такі не вирішені проблеми:

- недостатньо розкритими є особливості взаємодії національних стартап-індустрії і стартап-екосистеми з міжнародним бізнес-середовищем;
- потребує уточнення і обґрунтування склад сильних і слабких сторін стартап-екосистеми України;
- потребує уточнення і обґрунтування склад породжених міжнародним бізнес-середовищем можливостей і загроз для розвитку стартап-індустрії України в цифровій економіці;
- наявні підходи щодо оцінювання перспектив розвитку стартапів потребують удосконалення, зокрема, в частині кількісного оцінювання характеристик національної стартап-екосистеми і міжнародного середовища, а також оцінювання ступеня їх взаємної відповідності.

Аналізовані дослідження у більшості розкривають окремі аспекти зазначених проблем. Тематика іншої частини досліджень є сфокусованою на вирішенні окремих вузьких завдань сприяння розвитку стартапів як різновиду інноваційного бізнесу. Це не дозволяє реалізувати потенціал стартап-індустрії України для формування стратегій повоєнного відновлення і інноваційного розвитку в умовах технологічних трансформацій спричинених цифровими ІКТ IP4.0.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою є оцінювання перспектив і визначення пріоритетних напрямів розвитку стартап-індустрії України як драйвера інноваційного зростання національної економіки і її галузей на засадах цифровізації.

Відповідно до поставленої мети сформульовано такі завдання дослідження:

1. Дослідити взаємозв'язок стартап-індустрії і стартап-екосистеми країни, а також порядок їх взаємодії між собою і міжнародним бізнес-середовищем.
2. Виконати аналіз стану і динаміки розвитку стартап-екосистеми України, визначити і обґрунтувати її сильні і слабкі сторони.

3. Визначити і обґрунтувати згенеровані міжнародним бізнес-середовищем можливості і загрози розвитку стартап-індустрії України в цифровій економіці.

4. Провести оцінювання і вибір перспективних напрямів розвитку стартап-індустрії України як драйвера інноваційного зростання національної економіки і її галузей на засадах цифровізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. У загальному випадку стартап-екосистема країни розглядається як сукупність інституцій і організацій, які сприяють розвитку стартапів. При цьому стартапи, що у сукупності формують стартап-індустрію країни, самі є елементами стартап-екосистеми і через систему зворотних зв'язків впливають на розвиток екосистеми стартапів у цілому. Світова практика свідчить, що успішність розвитку стартап-індустрії країн світу залежить від ефективності їх стартап-екосистем. В умовах глобалізації і інтернаціоналізації світової економіки та її високої турбулентності на розвиток національної стартап-індустрії значною мірою впливають фактори зовнішнього бізнес-середовища: підтримуючої чи стримуючої спрямованості. Особливо значним є цей вплив для економіки України, яка в умовах війни втратила значну частину свого потенціалу і обмежена у внутрішніх ресурсах. Відповідно, аналіз і оцінювання перспектив розвитку стартап-індустрії, як драйвера інноваційного зростання економіки України, необхідно проводити з урахуванням стану і динаміки розвитку її стартап-екосистеми, а також можливостей і загроз зовнішнього (міжнародного) бізнес-середовища. Фактично, міжнародне бізнес-середовище є свого роду світовою чи регіональною, зокрема європейською, екосистемою. Схема взаємодії стартап-індустрії з іншими елементами національної стартап-екосистеми, а також міжнародним бізнес-середовищем подана на рис. 1.



Рис. 1. Схема взаємовідносин і взаємодії стартап-індустрії та стартап-екосистеми країни з міжнародним бізнес-середовищем

Джерело: побудовано авторами

Оцінювання перспектив розвитку стартап-індустрії як драйвера інноваційного зростання національної економіки запропоновано виконувати за результатами аналізу відповідності внутрішніх можливостей розвитку (створених стартап-екосистемою країни) зовнішнім (створеним міжнародним бізнес-середовищем). Відповідно, це потребує виділення і обґрунтування сильних і слабких сторін національної стартап-екосистеми, а також можливостей і загроз розвитку її стартап-індустрії, що створені у зовнішньому бізнес-середовищі (зовнішній стартап-екосистемі).

За результатами аналізу аналітичних джерел, які характеризують стан і динаміку розвитку стартап-екосистеми України, визначено її сильні сторони. Основними з них є:

1. *Стійкий розвиток стартап-екосистеми України* про що свідчать високі позиції у світових рейтингах і їх позитивна динаміка. Згідно Global Startup Ecosystem Index 2025 [20] стартап-екосистема України є 42 у світі, 26 у Європі; 8 у Східній Європі. Після падіння у 2022 р. спостерігається ріст

рейтингових позицій 4-й рік поспіль, зростання стартап-екосистеми у 2025 р. більше ніж на 26%, що значно вище ніж у країн, що займають позиції 41-50. 4 міста України входять до TOP-1000 світових хабів (Київ – 68, Львів – 404; Харків – 618; Одеса -725), їх рейтингові позиції у 2025 р. зросли. Ще 6 міст займають позиції у діапазоні 1001-1500.

2. *Великі масштаби діяльності і розвитку.* Станом на 2025 р. в Україні налічувалося близько 2600 активних стартапів [21], платформа StartupBlink [22] верифікувала 917 з них. 2100 стартапів засновано українськими командами, більше 500 – це іноземні стартапи, які відкрили офіси в Україні [21]. Загальна вартість українських стартапів на початок 2025 р. становила більше 25 млрд. долл., з 2020 року вона виросла у 3 рази [21]. Згідно [23] станом на весну 2025 р. вартість українських стартапів була 30 млрд. євро (3 місце у Центральній і Східній Європі). 8 українських стартапів ввійшли до розряду єдинорогів (вартість кожного з них більше 1 млрд. долл.), з них 2 – на початку 2026 р., є ще кілька нових кандидатів [24]. Технологічна екосистема стартапів має дуже високі темпи зростання і масштабування, у ній працює понад 300 тис. висококваліфікованих фахівців і кілька тисяч компаній [20].

3. *Розвинена система підтримки і регулювання.* Доступність цифрових державних послуг; простота і оперативність відкриття бізнесу онлайн; сприятливе оподаткування та доступність фінансування [20, 21]. Цілеспрямований активний розвиток екосистем інновацій і стартапів, поєднання можливостей цифрових ІКТ IP4.0, зв'язків з міжнародними інституціями, міжнародних інвестицій, внутрішніх ресурсів (нормативно-законодавча база, інституції, інфраструктура, кадри тощо) [25]. Високі позиції у рейтингах, що характеризують підтримку [20]: 4-те місце серед 24 країн-учасниць за рівнем впровадження стандартів підтримки стартапів (ініціатива ESNA), вище середньоєвропейський показника на 12%; Київ входить до ТОП-25 світових хабів у категорії VR/AR (віртуальна і доповнена реальність).

4. *Різноманіття актуальних секторів діяльності.* У секторальному розрізі стартапи України відповідають тенденціям розвитку світової економіки, що закладені IP4.0: пріоритетний розвиток сектору знань, інтелектуалізація, цифровізація. Українські стартапи охоплюють переважно такі сектори [25, 24]: DefenseTech (MilitaryTech) – оборонні технології; AI – штучний інтелект; кібербезпека; FinTech – фінансові послуги; послуги для бізнесу (продажі, маркетинг тощо); освітні технології; біотехнології; космічні технології. Значну частину займає сектор програмного забезпечення у т.ч. SaaS індустрія (програми з доступом через інтернет за підпискою на противагу купівлі і встановленню на комп'ютер) – 2 місце у Східній Європі і 17 у світі [20].

5. *Висока адаптаційна здатність до змін.* Висока гнучкість і здатність оперативно адаптуватися до змін зовнішнього мікро- і макросередовища – одна з найсильніших сторін українських стартапів. Попри війну і постійні виклики українські стартапи і стартап-екосистема у цілому розвиваються, про що свідчать світові рейтинги [20]. Вони більшою мірою зосереджуються на DeepTech – розробленні систем прийняття складних рішень у секторах штучного інтелекту, квантових обчислень, робототехніки тощо.

6. *Позитивне ставлення інвесторів до українських стартапів.* Українські стартапи мають високу репутацію і користуються довірою вітчизняних і зарубіжних інвесторів [20]. За даними дослідження Polish-Ukrainian Startup Bridge більше 89% опитаних інвесторів хочуть співпрацювати з українськими стартапами.

7. *Висока економічна ефективність українських стартапів.* За даними [26] інвестиції в українські стартапи забезпечують краще співвідношення ціни та якості ніж в американських, в середньому в шість разів. Українські стартапи генерують у п'ять разів більше доходу на кожен вкладений долар порівняно з американськими стартапами.

Аналогічним чином визначено слабкі сторони стартап-екосистеми України, зокрема:

1. *Зменшення кадрового потенціалу.* Переведення штаб-квартир близько 90% стартапів за кордон [23]. Виїзд багатьох фахівців за кордон (евакуація), зокрема, близько 120 тис. фахівців у сфері високих технологій [26]. Практика свідчить, що зі зростанням термінів перебування за кордоном зменшується імовірність їх повернення до України. Значна частина фахівців, які залишилися в Україні, працюють дистанційно на іноземні компанії [20]. На кадровий потенціал впливає призов до ЗСУ, загибель чи поранення частини фахівців. Загострюється проблема утримання фахівців.

2. *Втрата чи порушення роботи інфраструктурних об'єктів.* Воєнні дії спричинили повну чи часткову втрату, або порушення нормального режиму функціонування (безпекові, енергетичні, комунікаційні та ін. обмеження) багатьох об'єктів інфраструктури.

3. *Диспропорції у підтримці різних секторів діяльності стартапів.* В умовах війни головна увага приділяється сектору оборонних технологій – DefenseTech (MilitaryTech) [25]. Відбувається фактичне перетворення України на глобальний хаб у сфері оборонних технологій. Підтримуються також DeepTech (високі технології), IT, кібербезпека, штучний інтелект, FinTech тощо. Іншим секторам приділяється менше уваги.

4. *Недоліки підтримки окремих секторів діяльності стартапів.* Згідно [26] основними з них є: недостатній правовий захист прав на об'єкти інтелектуальної власності і прав інвесторів; недостатнє фінансування стартапів на різних етапах їх створення і комерціалізації; брак знань засновників стартапів у сфері бізнесу, менеджменту, маркетингу тощо; недостатня ефективність інноваційної і телекомунікаційної інфраструктури.

5. *Труднощі масштабування за межами країни.* Недостатні зв'язки про політико-правове, економічне, соціально-культурне, технологічне, природно-екологічне середовище міжнародного бізнесу. Відсутність корисних знайомств та партнерів. Культурні та мовні бар'єри. Необхідність пошуку зарубіжних інвесторів.

6. Високий ризик створення і комерціалізації стартапів.

Спричиняється технологічними трансформаціями IP4.0, які вносять радикальні зміни у техніку, технології, методи управління тощо; глобалізацією і інтернаціоналізацією економіки; війною в Україні. У свою чергу, зазначені фактори спричиняють перманентні зміни умов зовнішнього мікро- і макросередовища [27, 28], що генерують високий ризик діяльності зі створення і комерціалізації стартапів.

Перелік показників, що характеризують слабкі сторони стартап-екосистеми України може бути деталізованим. Зокрема, показник «Недоліки підтримки окремих секторів діяльності стартапів» для цілій конкретного аналізу, наприклад, з позицій певного сектору, може бути розділений на показники: складнощі фінансування, недостатній правовий захист інвесторів, недостатня ефективність інноваційної інфраструктури і т.п. Аналогічним чином може бути деталізовано склад показників сильних сторін стартап-екосистеми країни.

За результатами аналізу аналітичних джерел, що характеризують вплив (фактичний чи потенційний) міжнародного бізнес-середовища на національні стартап-екосистеми, було виділено можливості і загрози для розвитку стартап-індустрії України.

До основних можливостей розвитку віднесено наступні:

1. *Доступ до міжнародних грантів та інвестицій.* Його забезпечують чисельні, програми, конкурси, ініціативи тощо. Зокрема: програми Європейської інноваційної ради (EIC); конкурс для українських DeepTech стартапів [29], програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України» тощо. Широкі можливості для пошуку актуальних пропозицій надає Дайджест можливостей Дія.Бізнес.

2. *Участь у програмах акселерації та глобальної експансії (масштабування).* Найпотужніші у світі програми акселерації: Y Combinator (США), Techstars (США), Startup Wise Guys (Естонія, Латвія, Литва) та ін. [30]. Платформа для виходу на ринок США, що надає підтримку у пошуку

партнерів – Ukrainian Business Embassy та ін. Polish-Ukrainian Startup Bridge, що надає гранти для стартапів, які планують вихід на польський ринок. BeFounder Ukraine Edition – акселератор для виходу на ринки ЄС. Програма EIC Accelerator 2026 – для масштабування проривних інновацій [31].

3. *Венчурне інвестування.* Існує Великий інтерес до українських стартапів у секторах DefenseTech, AI та MedTech. Інвестують як міжнародні фонди – 1confirmation, Arrington Capital, Coinbase Ventures, так і українські – SID Venture Partners та Flyer One Ventures.

4. *Високий попит на оборонні та безпекові рішення.* Зокрема, на українські оборонні технології DefenseTech (MilitaryTech) та технології подвійного призначення, які довели свою ефективність у війні з російськими агресорами. Укладаються угоди з країнами ЄС та Великобританії. Попит на стартапи які вирішують реальні проблеми під час війни і мають експортний потенціал [32].

5. *Сприяння розвитку високотехнологічних секторів.* У всьому світі користуються попитом сектори AI (штучний інтелект), MedTech, DeepTech, SaaS, GreenTech та EdTech, SpaceTech (відновлення сільського господарства та декарбонізація промисловості) та ін.

6. *Участь у міжнародних заходах: форумах, конкурсах тощо.* Дозволяє познайомитись з можливими, у т.ч зарубіжними, партнерами, налагодити корисні контакти, продемонструвати свої можливості, сприяє укладенню контрактів та ін. Наприклад: Web Summit 2025 у Лісабоні; регулярні пітч-дні у Кремнієвій долині (США); 4YFN у Барселоні і т.п.

Аналіз інвестиційних, грантових та ін. програм свідчить про пріоритетність секторів: DefenseTech (MilitaryTech); DeepTech – розробки у сфері штучного інтелекту, квантових обчислень, інтернету речей, робототехніки, кібербезпеки; відновлення сільського господарства та декарбонізація промисловості, технології циркулярної економіки, SaaS та MedTech, GreenTech та EdTech, SpaceTech тощо.

Виділено зовнішні (спричинені міжнародним бізнес-середовищем) загрози розвитку українських стартапів:

1. *Ризики для бізнес-партнерів, що спричинені війною в Україні.* Безпекові ризики, спричинені війною: фізична небезпека; кіберзагрози; загрози ударів по активам, інфраструктурним об'єктам, енергосистемі, системі телекомунікації (інтернет, мобільний зв'язок) тощо.

2. *Проблеми залучення фінансових та інвестиційних ресурсів.* Брак фінансування, обмеження доступу до інвестиційних ресурсів (високий країний ризик) [33]. Макроекономічна нестабільність, внаслідок залежності від зовнішньої допомоги. Проте за даними Європейської Бізнес Асоціації зростає частка інвесторів які вкладають кошти в українські інноваційні компанії. Іноземні венчурні фонди часто вимагають релокації головних офісів стартапів за межі України для мінімізації юридичних та безпекових загроз.

3. *Ускладнення міжнародних платежів.* Складнощі з проведенням міжнародних платежів та банкінгом, валютні обмеження блокують роботу з міжнародними бізнес-партнерами та споживачами.

4. *Логістичні та візові обмеження.* Складнощі логістики з зарубіжними партнерами (блокада кордонів, перебої в ланцюгах постачання і т.п.). Неможливість вільного виїзду чоловіків за кордон перешкоджає налагодженню корисних зв'язків, пітчінгу стартапів, переговорам з фактичними і потенційними бізнес-партнерами та розвитку бізнесу у цілому.

5. *Глобальна конкуренція та бар'єри виходу на міжнародні ринки.* Українським стартапам доводиться на рівних конкурувати з бізнес-структурами США, ЄС та ін. країн на їх національних та міжнародних ринках. Вони стикаються з бар'єрами на міжнародних ринках (мита, тарифи, стандарти, соціально-культурні особливості та ін.) до яких потрібно адаптуватися.

6. *Геополітична нестабільність.* Глобальні і регіональні конфлікти, наприклад, США і КНР, можуть обмежити доступ до певних ресурсів,

чинити перешкоди бізнесу. Різкі зміни політики світових «гравців», наприклад, США. Протиріччя в ЄС спричинені ставленням до війни в Україні, що ускладнює прийняття рішень щодо підтримки України і т.п. Ці та інші процеси впливають на успіх реалізації можливостей і протидії загрозам розвитку стартапів України [34].

Оцінювання і вибір перспективних напрямів розвитку стартап-індустрії України як драйвера інноваційного зростання національної економіки на засадах цифровізації запропоновано проводити за допомогою методу SWOT-аналізу в його авторській інтерпретації [35]. Авторська версія SWOT-аналізу надає змогу проводити оцінку можливостей і загроз, а також сильних і слабких сторін за вербально-числовою шкалою, що дозволяє порівнювати альтернативи і обґрунтовано обирати кращі варіанти.

В табл. 1 представлено результати SWOT-аналізу проведеного відповідно авторському підходу. В клітинках табл. 1 проставлено бальні оцінки, які характеризують ступінь впливу сильних і слабких сторін національної стартап-екосистеми України на успіх реалізації можливостей і протидії загрозам, що створені у міжнародному бізнес-середовищі.

Оцінки проставлено методом експертних оцінок за вербально-числовою шкалою [35]: 4 – значний позитивний вплив; 3 – середній позитивний вплив; 2 – незначний позитивний вплив; 1 – практично не впливає; 0 – негативний вплив.

Проставлені оцінки складають окремо по рядкам і окремо – по стовпчикам. Найбільша сумарна оцінка в рядках можливостей свідчить про кращу можливість розвитку стартапів України. Найменша в рядках загроз свідчить про найбільшу загрозу. Найбільша сумарна оцінка в стовпчиках сили свідчить про найсильнішу сторону стартап-екосистеми України. Найменша в стовпчиках слабкості свідчить про найслабшу сторону.

Таблиця 1. SWOT-аналіз перспектив розвитку стартапів України

Міжнародне бізнес-середовище		Стартап-екосистема України													Сума балів
		Сильні сторони							Слабкі сторони						
		Стійкий розвиток екосистеми	Масштаби діяльності і розвитку	Розвинена система підтримки і регулювання	Різноманіття актуальних секторів діяльності	Висока адаптаційна здатність	Позитивне ставлення інвесторів	Висока економічна ефективність стартапів	Зменшення кадрового потенціалу	Втрата чи порушення роботи інфраструктури	Диспропорції у підтримці секторів діяльності стартапів	Недоліки підтримки окремих секторів	Труднощі масштабування за межами країни	Високий ризик стартапів	
Можливості	Доступ до міжнародних грантів і інвестицій	3	3	3	3	3	4	4	0	0	1	1	1	0	26
	Участь у програмах акселерації та глобальної експансії	4	4	3	3	4	4	4	0	1	1	1	0	1	30
	Венчурне інвестування	4	3	3	3	4	4	4	1	1	1	1	0	1	30
	Високий попит на оборонні та безпекові рішення	4	4	4	3	4	4	4	0	1	1	1	1	1	32
	Сприяння розвитку секторів високих технологій	4	4	4	4	4	4	4	0	0	1	1	1	1	32
	Участь у міжнародних заходах: форумах, конкурсах тощо	3	4	4	3	4	3	4	1	1	1	0	1	1	30
	Загрози	Ризики для бізнес-партнерів, що спричинені війною	3	3	3	1	1	3	4	0	0	1	1	0	0
Проблеми залучення ресурсів: фінансових, інвестиційних		3	3	3	1	1	3	3	0	0	1	1	0	0	19
Ускладнення міжнародних платежів		3	2	3	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	20
Логістичні та візові обмеження		2	2	3	2	1	2	2	1	0	1	1	1	1	19
Глобальна конкуренція та бар'єри виходу на міжнародні ринки		2	3	2	2	3	1	2	0	0	1	1	0	0	17
Геополітична нестабільність		3	3	2	2	3	2	2	1	1	1	1	0	0	21
Сума балів		38	38	37	28	33	36	39	5	6	12	11	6	7	x

Джерело: побудовано авторами

Результати аналізу представлені у табл. 1 свідчать:

- найкращими можливостями, що створює міжнародне бізнес-середовище для розвитку стартап-індустрії України є: високий попит на оборонні та безпекові рішення (32 бали); сприяння розвитку секторів високих технологій (32 бали);

- найбільшими загрозами є: глобальна конкуренція та бар'єри виходу на міжнародні ринки (17 балів); проблеми залучення фінансових та інвестиційних ресурсів (19 балів); логістичні та візові обмеження (19 балів);

- найсильнішими сторонами національної стартап-екосистеми є: висока економічна ефективність українських стартапів (39 балів); стійкий розвиток екосистеми (38 балів); великі масштаби діяльності і розвитку (38 балів);

- найслабшими є: зменшення кадрового потенціалу (5 балів); втрата чи порушення роботи об'єктів інфраструктури (6 балів); труднощі масштабування стартапів за межами країни (6 балів).

Таким чином, з огляду на можливості, що створені міжнародним бізнес-середовищем, найбільш перспективними є сектори стартап-індустрії: DefenseTech (MilitaryTech); DeepTech. Вони інтенсивно розвиваються в Україні. Пріоритетний розвиток цих секторів відповідає світовим тенденціям науково-технічного прогресу (НТП), які закладені IP4.0 і цифровізацією економіки.

Розвитку секторів MilitaryTech і DeepTech стартап-індустрії сприяють сильні сторони стартап-екосистеми України: стійкий розвиток екосистеми, великі масштаби діяльності і розвитку, висока економічна ефективність українських стартапів. Інноваційні розробки в зазначених секторах ініціювали радикальну модифікацію існуючих і створення нових галузей національної економіки. Так Україна є світовим лідером у виробництві дронів для військових потреб [36]. Відповідно, розвиток секторів MilitaryTech і DeepTech стартап індустрії має значні перспективи стати драйвером інноваційного розвитку на засадах цифровізації ряду галузей які використовують високі технології: насамперед, оборонної промисловості; ІТ

і програмування, у т.ч. заснованого на методології DevOps, кібербезпеки; сфери послуг, зокрема, сервісів на основі штучного інтелекту, блокчейн та ін.; аерокосмічної галузі; галузі науки та освіти; біотехнічної, медичної галузі тощо.

Основні загрози зі сторони міжнародного бізнес-середовища (табл. 1) спричинені особливостями діяльності на міжнародних ринках. Вони, крайньою мірою частково, можуть бути компенсовані можливостями, що отримали високі оцінки за результатами SWOT-аналізу (30 балів): участь у програмах акселерації та глобальної експансії; венчурне інвестування; участь у міжнародних заходах: форумах, конкурсах тощо. Практика свідчить, що їх реалізація з високою ймовірністю дозволить вирішити проблеми, пов'язані з загрозами зі сторони міжнародного бізнес-середовища: глобальна конкуренція та бар'єри виходу на міжнародні ринки; проблеми залучення фінансових та інвестиційних ресурсів; логістичні та візові обмеження. Реалізація зазначених можливостей також сприятиме вирішенню проблеми масштабування стартапів за межами країни. Проблема національної стартап-екосистеми, пов'язана зі зниженням кадрового потенціалу може бути вирішена шляхом залучення до стартапів фахівців, що виїхали в евакуацію (в інші регіони чи за кордон), за допомогою технологій віддаленої праці [4]. Проблема втрати чи порушення роботи значної частини інфраструктурних об'єктів, що надають послуги може бути розв'язана за допомогою використання цифрових технологій [37].

Висновки і напрями подальших досліджень.

Визначено порядок взаємовідносин і взаємодій стартап-індустрії і стартап-екосистеми країни з міжнародним бізнес-середовищем. Показано, що оцінювання перспектив і вибір пріоритетних напрямів розвитку національної стартап-індустрії слід вести з урахуванням її взаємозв'язків і взаємовідносин з національною стартап-екосистемою і міжнародним бізнес-середовищем.

Виконано аналіз, систематизацію і узагальнення даних аналітичних джерел, що характеризують стан і динаміку розвитку міжнародного бізнес-середовища, а також стартап-екосистеми України в умовах цифровізації світової і національної економіки. За їх результатами визначено і обґрунтовано сильні і слабкі сторони стартап-екосистеми України, а також створені міжнародним бізнес-середовищем можливості і загрози для розвитку стартап-індустрії України.

Методом SWOT-аналізу (удосконалена авторами версія) виконано оцінювання за вербально-числовою шкалою ступеня впливу сильних і слабких сторін національної стартап-екосистеми України на перспективи реалізації можливостей і протидії загрозам, що створені у міжнародному бізнес-середовищі. Оцінювання виконано як у розрізі впливу окремих показників сили і слабкості, так і за їх комплексами. За його результатами визначено пріоритетні напрямки розвитку стартап-індустрії України в цифровій економіці для реалізації яких є зовнішні і внутрішні умови.

Деталізовано сутність обраних пріоритетних напрямів розвитку стартап-індустрії України у секторальному розрізі, показано роль національної стартап-екосистеми у сприянні розвитку виділених секторів. Обґрунтовано перспективи ряду секторів стартап-індустрії стати драйверами інноваційного розвитку галузей національної економіки на засадах цифровізації. Окреслено загрози для обраних пріоритетних напрямів розвитку, запропоновано способи протидії ідентифікованим загрозам.

Отримані результати формують інформаційно-аналітичне забезпечення організаційно-економічного механізму управління розвитком стартап-індустрії України, яка розглядається як драйвер інноваційного зростання національної економіки в умовах технологічних трансформацій і турбулентності, що спричинені ІР4.0 і цифровізацією.

Подальші дослідження повинні бути спрямованими на розроблення організаційних і методичних засад управління розвитком стартап-індустрії України в умовах цифрової економіки.

Література

1. Network Readiness Index 2024. URL: <https://download.networkreadinessindex.org/reports/data/2024/nri-2024.pdf> (дата звернення 04.02.2026 р.).
2. Ілляшенко С.М. Цифровізація як стратегічний напрям повоєнного відновлення і інноваційного розвитку економіки України. *Актуальні проблеми економіки, підприємництва та менеджменту в епоху глобальних загроз* : Зб. мат.-лів всеукр. наук.-практ. конфер. 27 листопада 2025 р. / ННІ ДМетІ УДУНТ. Дніпро, 2025. С. 16-18. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/96621> (дата звернення 04.02.2026 р.).
3. Дума О.І., Завтура К.О. Екосистема стартапів в Європі: кращі практики та уроки для України. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. № 3 (1). С. 119-130. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.01.119>
4. Трофименко О.О., Іляш О.І. Порівняльний аналіз розвитку стартапів у світовій економіці. *Проблеми економіки*. 2023. № 3 (57). С. 25-30. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-25-30>
5. Троц І.В., Дзюбко В.В. Інноваційне підприємництво та стартапи у стабілізації бізнесу: кращий досвід та його застосування в Україні. *Економіка невизначеності: зміст, оцінювання, регулювання*: колективна монографія. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2021. С. 235-256. DOI: <https://doi.org/10.31732/EU-CER-12>
6. Ткаченко А., Воронін Д. Інноваційний потенціал стартапів: критерії оцінки та діагностика. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 34. № 2. С. 301-316. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.301>
7. Хаустов М.М. Стартапи: сутність, класифікація та роль в економіках країн світу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 198–211. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-198-211>

8. Грицишен Д., Абрамова І. Роль високотехнологічних стартапів у глобальній економіці. *Society and Security*. 2025. № 2 (8). С. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.26642/sas-2025-2\(8\)-3-8](https://doi.org/10.26642/sas-2025-2(8)-3-8)

9. Архипова Є.О., Пилипів І.В. Особливості стартапів як виду інноваційного бізнесу та їх значення для економіки. *Ефективна економіка*. 2025. № 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.97>

10. Михайленко О.Г., Пащенко О.В. Глобальні тренди та перспективи розвитку стартапів у міжнародному бізнес-середовищі. *Ефективна економіка*. 2025. № 6. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.63>

11. Демчишак Н.Б., Хильченко М.О. Стартап-екосистема: інституційні та фінансові аспекти стимулювання розвитку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 13-14. С. 5–13. DOI: <http://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.13-14.5>

12. Ситник Н., Пермінова С., Чупріна М. Розвиток вітчизняної екосистеми стартапів в умовах глобальних викликів сьогодення. *Економічний простір*. 2023. Вип. 186. С. 81-87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/186-14>

13. Раделицький Ю., Ременяк А., Тимків Н. (2025). Фінансове регулювання розвитку інноваційного стартап-підприємництва в Україні: співпраця освіти, науки і бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-31>

14. Жебровська В., Соколова Д., Шпак О. Інноваційна економіка: роль стартапів у сучасному світі та зокрема в Україні. *Збірник наукових праць «ЛОГОΣ»*. 2024. Вип. 15. С. 15-19. DOI: <http://doi.org/10.36074/logos-15.11.2024.001>

15. Лола Дмитро. Як стартапи можуть стати основою економічного відновлення в Україні. *Економічна правда*. 22.10.2024. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/10/22/720897/> (дата звернення 04.02.2026 р.).

16. Chen, P., Yan, Z., & Wang, P. (2023). How can the Digital Economy Boost the Performance of Entrepreneurs? A Large Sample of Evidence from China's Business Incubators. *Sustainability*, 15(7). 5789. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15075789>

17. Colombelli, A., Paolucci, E., Raguseo, E., & Elia, G. (2024). The creation of digital innovative start-ups: the role of digital knowledge spillovers and digital skill endowment. *Small Bus Econ*, 62. 917–937. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11187-023-00789-9>

18. Feng, L., Qin, G., Wang, J., & Zhang, K. (2022). Disruptive Innovation Path of Start-Ups in the Digital Context: The Perspective of Dynamic Capabilities. *Sustainability*, 14(19). 12839. DOI: <https://doi.org/10.3390/su141912839>

19. Braun, S., & Suoranta M. (2025). Incubating innovation: the role of incubators in supporting business model innovation. *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*, vol. 27. No. 2. pp. 255–276, DOI: <https://doi.org/10.1108/JRME-01-2024-0028>

20. Global Startup Ecosystem Index 2025. StartupBlink. URL: <https://www.startupblink.com/startupecosystemreport2025.pdf> (дата звернення 04.02.2026 р.).

21. Українські стартапи: екосистема вартістю понад \$25 мільярдів. Digital State UA. URL: <https://digitalstate.gov.ua/uk/news/tech/ukrayinski-startapy-ekosystema-vartistiu-ponad-25-miliardiv> (дата звернення 04.02.2026 р.).

22. The Startup Ecosystem of Ukraine. StartupBlink. URL: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine> (дата звернення 04.02.2026 р.).

23. Український стартап-ринок оцінюється в €30 млрд. Scroll Media. URL: <https://scroll.media/2025/03/26/ukrayinskyj-startap-rynok-zvit-dealroom/> (дата звернення 04.02.2026 р.).

24. Top 100 Rising Ukrainian Startups 2026. Міністерство цифрової трансформації України. URL:

<https://thedigital.gov.ua/news/business/znayomymo-svit-z-maybutnimy-yedynorohamy-shukayte-yikh-u-top-100-rising-ukrainian-startups-2026> (дата звернення 04.02.2026 р.).

25. Цифрова трансформація економіки України. Вересень 2025 року. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-veresen-2025-roku> (дата звернення 04.02.2026 р.).

26. Українська екосистема стартапів увійшла в трійку екосистем з найвищими темпами зростання в ЦСЄ. Та стала четвертою за вартістю – звіт u.ventures. Ain Ua. URL: <https://ain.ua/2024/10/02/ukrayinska-ekosistema-startapi-zvit-uventures/> (дата звернення 04.02.2026 р.).

27. Illiashenko, S., Shypulina, Yu., Illiashenko, N., & Golysheva Ie. (2024). Lifecycle management of product innovations in enterprises considering stage-specific risks. *Economic Herald of State Higher Educational Institution «Ukrainian State University of Chemical Technology»*, vol. 2, pp. 18-28. DOI: <https://doi.org/10.32434/2415-3974-2024-20-2-18-28>

28. Illiashenko, S., Bilovodska, O., Tsalko, T., Tomchuk, O., Nevmerzhytska, S., & Buhas, N. (2022). Opportunities, Threats and Risks of Implementation the Innovative Business Management Technologies in the Post-Pandemic Period COVID-19, *WSEAS Transactions on Business and Economics*, vol. 19, pp. 1215-1229. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.107>

29. Як отримати грант для deep-tech стартапу: огляд нової можливості від ЄС. Дія Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua/events/yak-otrymaty-hrant-dlia-deep-tech-startapu-ohliad-novoi-mozhlyvosti-vid-yes> (дата звернення 04.02.2026 р.).

30. Топ акселераторів, які підтримують українські стартапи на ранніх стадіях. Ucluster. URL: <https://ucluster.org/blog/2021/07/top-akseleratoriv-pidtrymujut-ukrainski-startapu-na-rannih-stadijah/> (дата звернення 04.02.2026 р.).

31. EIC Accelerator 2026: гранти, інвестиції та бізнес-супровід для інноваційних підприємств. Дія Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua/news/eic-accelerator-2026> (дата звернення 04.02.2026 р.).

32. Найкращі ідеї для стартапу в Україні в 2026 за версією InVenture. InVenture. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/articles/najkrashi-ideyi-dlya-startapu-v-ukrayini-v-2022-za-versiyeyu-inventure> (дата звернення 04.02.2026 р.).

33. Астапов О. Що заважає інвестувати в Україну і як змінилась інвестиційна привабливість. The Page. URL: <https://thepage.ua/ua/news/show-strimuye-investoriv-golovni-zagrozi-dlya-ukrayini-naprikinci-2025-roci> (дата звернення 04.02.2026 р.).

34. Зовнішня політика України в контексті геополітичних процесів. Експертні оцінки характеру і впливу деяких зовнішніх факторів. 2025. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2025/11/21/2025-ZP.pdf> (дата звернення 04.02.2026 р.).

35. Illiashenko, S., Shypulina, Yu., Illiashenko, N., & Golysheva, Ie. (2023). Prospects for the Development of the Digital Labour Market in Ukraine: The National and Regional Aspects. *Studia Regionalne i Lokalne*, vol. 2(92). pp. 50-66. DOI: <https://doi.org/10.7366/1509499529204>

36. Україна стала наддержавою безпілотників і виходить на ринки НАТО, – Bloomberg. Цензор.нет. URL: <https://censor.net/ua/n3584505> (дата звернення 04.02.2026 р.).

37. Illiashenko, S., Shypulina, Yu., & Illiashenko, N. (2023). Digitalization as a direction of post-war recovery and development of the economy of Ukraine: prospects and problems. *Global and national development trends digital economy: monograph* / Edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii. Praha: OKTAN PRINT, pp. 68-78. DOI: <https://doi.org/10.46489/gandtde-23-29>

References

1. Network Readiness Index (2024), “Pillar-level performances”, available at: <https://download.networkreadinessindex.org/reports/data/2024/nri-2024.pdf> (Accessed 04 Feb 2026).
2. Illiashenko, S.M. (2025), “Digitalization as a strategic direction of post-war recovery and innovative development of the economy of Ukraine”, *Aktual'ni problemy ekonomiky, pidpryemnytstva ta menedzhmentu v epokhu hlobal'nykh zahroz : Zb. mat.-liv vseukr. nauk.-prakt. konfer.* [Current problems of economics, entrepreneurship and management in the era of global threats: Collection of materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference], NNI DMetI UDUNT, Dnipro, Ukraine, November 27, pp. 16-18, available at: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/96621> (Accessed 04 Feb 2026).
3. Duma, O.I. and Zavtura, K.O. (2021), “Startup ecosystem in Europe: best practices and lessons for Ukraine”, *Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Development Problems*, vol. 3(1), pp. 119-130. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.01.119>
4. Trofymenko, O.O. and Ilyash, O.I. (2023), “Comparative Analysis of the Development of Startups in the World Economy”, *Problems of Economy*, vol. 3 (57), pp. 25-30. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-25-30>
5. Trots, I.V. and Dzyubko, V.V. (2021), *Innovatsiine pidpryemnytstvo ta startapy u stabilizatsii biznesu: krashchyi dosvid ta yoho zastosuvannia v Ukraini. Ekonomika nevyznachenosti: zmist, otsiniuvannia, rehuliuwannia: kolektyvna monohrafiia.* [Innovative Entrepreneurship and Startups in Business Stabilization: Best Practices and Its Application in Ukraine. Economics of Uncertainty: Content, Assessment, Regulation: Collective Monograph], Higher Educational Institution "University of Economics and Law "KROK", Kyiv, Ukraine, pp. 235-256. DOI: <https://doi.org/10.31732/EU-CER-12>
6. Tkachenko, A. and Voronin, D. (2024), “Innovative potential of startups: criteria, evaluation and diagnostics”, *Economic Analysis*, vol. 34, No. 2, pp. 301-316. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.301>

7. Khaustov, M.M. (2023), "Startups: essence, classification role in the economies of the world", *Business Inform*, vol. 7, pp. 198–211. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-198-211>

8. Hrytsishen, D. and Abramova, I. (2025), "The role of high-tech startups in the global economy", *Society and Security*, vol. 2(8), pp. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.26642/sas-2025-2\(8\)-3-8](https://doi.org/10.26642/sas-2025-2(8)-3-8)

9. Arkhipova, E.O. and Pylypiv, I.V. (2025), "Features of startups as a type of innovative business and their importance for the economy", *Effective Economy*, vol. 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.97>

10. Mykhailenko, O.G. and Pashchenko, O.V. (2025), "Global trends and prospects for the development of startups in the international business environment", *Effective Economy*, vol. 6. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.63>

11. Demchyshak, N.B. and Khylychenko, M.O. (2021), "Startup ecosystem: institutional and financial aspects of stimulating development in Ukraine", *Investments: practice and experience*, vol. 13-14, pp. 5–13. DOI: <http://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.13-14.5>

12. Sytnyk, N., Perminova, S. and Chuprina, M. (2023), "Development of the domestic startup ecosystem in the context of today's global challenges", *Economic Space*, vol. 186, pp. 81-87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/186-14>

13. Radelytskyi, Y., Remenyak, A. and Tymkiv, N. (2025). "Financial regulation of the development of innovative startup entrepreneurship in Ukraine: cooperation between education, science and business", *Economy and Society*, vol. 76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-31>

14. Zhebrovska, V., Sokolova, D. and Shpak, O. (2024), "Innovative economy: the role of startups in the modern world and in Ukraine in particular", *Collection of scientific works "ΛΟΓΟΣ"*, vol. 15, pp. 15-19. DOI: <http://doi.org/10.36074/logos-15.11.2024.001>

15. Lola, D. (2024), “How startups can become the basis of economic recovery in Ukraine”, *Economic truth*, available at: <https://epravda.com.ua/columns/2024/10/22/720897/> (Accessed 04 Feb 2026).

16. Chen, P., Yan, Z. and Wang, P. (2023), “How can the Digital Economy Boost the Performance of Entrepreneurs? A Large Sample of Evidence from China's Business Incubators”, *Sustainability*, vol. 15(7), 5789. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15075789>

17. Colombelli, A., Paolucci, E., Raguseo, E. and Elia, G. (2024). “The creation of digital innovative start-ups: the role of digital knowledge spillovers and digital skill endowment”, *Small Bus Econ*, vol. 62, pp. 917–937. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11187-023-00789-9>

18. Feng, L., Qin, G., Wang, J. and Zhang, K. (2022), “Disruptive Innovation Path of Start-Ups in the Digital Context: The Perspective of Dynamic Capabilities”, *Sustainability*, vol. 14(19), 12839. DOI: <https://doi.org/10.3390/su141912839>

19. Braun, S. and Suoranta, M. (2025), “Incubating innovation: the role of incubators in supporting business model innovation”, *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*, vol. 27, No. 2, pp. 255–276, DOI: <https://doi.org/10.1108/JRME-01-2024-0028>

20. StartupBlink (2025), “Global Startup Ecosystem Index 2025”, available at: <https://www.startupblink.com/startupecosystemreport2025.pdf> (Accessed 04 Feb 2026).

21. Digital State UA (2025), “Ukrainian startups: an ecosystem worth more than \$25 billion”, available at: <https://digitalstate.gov.ua/uk/news/tech/ukrayinski-startapy-ekosystema-vartistiu-ponad-25-miliardiv> (Accessed 04 Feb 2026).

22. StartupBlink (2025), “The Startup Ecosystem of Ukraine”, available at: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine> (Accessed 04 Feb 2026).

23. Scroll Media (2025), “The Ukrainian startup market is estimated at €30 billion”, available at: <https://scroll.media/2025/03/26/ukrayinskyj-startap-rynok-zvit-dealroom/> (Accessed 04 Feb 2026).

24. Ministry of Digital Transformation of Ukraine (2026), “Top 100 Rising Ukrainian Startups 2026”, available at: <https://thedigital.gov.ua/news/business/znayomy-mo-svit-z-maybutnimy-yedynorohamy-shukayte-yikh-u-top-100-rising-ukrainian-startups-2026> (Accessed 04 Feb 2026).

25. National Institute for Strategic Studies (2025), “Digital Transformation of the Economy of Ukraine. September 2025”, available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-veresen-2025-roku> (Accessed 04 Feb 2026).

26. Ain Ua (2024), “Ukrainian startup ecosystem entered the top three ecosystems with the highest growth rates in CEE. And became the fourth in value - u.ventures report”, available at: <https://ain.ua/2024/10/02/ukrayinska-ekosistema-startapi-zvit-uventures/> (Accessed 04 Feb 2026).

27. Illiashenko, S., Shypulina, Yu., Illiashenko, N., and Golysheva Ie. (2024), “Lifecycle management of product innovations in enterprises considering stage-specific risks”, *Economic Herald of State Higher Educational Institution "Ukrainian State University of Chemical Technology"*, vol. 2, pp. 18-28. DOI: <https://doi.org/10.32434/2415-3974-2024-20-2-18-28>

28. Illiashenko, S., Bilovodska, O., Tsalko, T., Tomchuk, O., Nevmerzhytska, S. and Buhas, N. (2022), “Opportunities, Threats and Risks of Implementing the Innovative Business Management Technologies in the Post-Pandemic Period COVID-19”, *WSEAS Transactions on Business and Economics*, vol. 19, pp. 1215-1229. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.107>

29. Diia Business (2026), “How to get a grant for a deep-tech startup: an overview of a new opportunity from the EU”, available at: <https://business.diia.gov.ua/events/yak-otrymaty-hrant-dlia-deep-tech-startapu-ohliad-novoi-mozhlyvosti-vid-yes> (Accessed 04 Feb 2026).

30. Ucluster (2026), “Top accelerators that support Ukrainian startups in the early stages”, available at: <https://ucluster.org/blog/2021/07/top-akseleratoriv-pidtrymujut-ukrainski-startapy-na-rannih-stadijah/> (Accessed 04 Feb 2026).

31. Diia Business (2026), “EIC Accelerator 2026: grants, investments and business support for innovative enterprises”, available at: <https://business.diia.gov.ua/news/eic-accelerator-2026> (Accessed 04 Feb 2026).

32. InVenture (2026), “The best ideas for a startup in Ukraine in 2026 according to InVenture”, available at: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/articles/najkrashi-ideyi-dlya-startapu-v-ukrayini-v-2022-za-versiyeyu-inventure> (Accessed 04 Feb 2026).

33. Astapov, O. (2025), “What prevents investing in Ukraine and how investment attractiveness has changed”, The Page, available at: <https://thepage.ua/ua/news/sho-strimuye-investoriv-golovni-zagrozi-dlya-ukrayini-naprikinci-2025-roci> (Accessed 04 Feb 2026).

34. Razumkov Center (2025), “Foreign Policy of Ukraine in the Context of Geopolitical Processes. Expert Assessments of the Nature and Influence of Some External Factors”, available at: <https://razumkov.org.ua/images/2025/11/21/2025-ZP.pdf> (Accessed 04 Feb 2026).

35. Illiashenko, S., Shypulina, Yu., Illiashenko, N. and Golysheva, Ie. (2023), “Prospects for the Development of the Digital Labour Market in Ukraine: The National and Regional Aspects”, *Studia Regionalne i Lokalne*, vol. 2(92), pp. 50-66. DOI: <https://doi.org/10.7366/1509499529204>

36. Censor.net (2025), “Ukraine has become a drone superpower and is entering NATO markets, – Bloomberg”, available at: <https://censor.net/ua/n3584505> (Accessed 04 Feb 2026).

37. Illiashenko, S., Shypulina, Yu. and Illiashenko, N. (2023), “Digitalization as a direction of post-war recovery and development of the economy of Ukraine: prospects and problems”, *Global and national development trends digital economy*, OKTAN PRINT, Praha, pp. 68-78. DOI: <https://doi.org/10.46489/gandtde-23-29>

Отримано редакцією журналу / Received: 26.02.26

Прорецензовано / Revised: 06.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26